

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Pavlem Kumprechtem ve věci žalobce **Ing. L. K.**, PSČ 503 51, proti žalované **Komisi k projednávání přestupků města Chlumec nad Cidlinou**, Klicperovo náměstí 64, 503 51 Chlumec nad Cidlinou, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného orgánu veřejné správy, t a k t o :

- I. **Žaloba se z a m í t á .**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í:

Žalobou na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, podanou k poštovní přepravě dne 13. 4. 2010, se žalobce domáhal vydání rozsudku, jímž by byla žalované uložena povinnost zahájit přestupkové řízení ve věci údajného pokusu o napadení žalobce J. V. st., ročník 1951, k němuž mělo dojít 18. dubna 2009. Toho dne žalobce jednal s J. V. ml. ohledně sporné pozemkové hranice mezi jejich pozemky, přičemž J. V. st. byl tomuto jednání přítomen. Žalobce s odkazem na dopis Policie České republiky, obvodního oddělení v Chlumci nad Cidlinou ze dne 15. 5. 2009, č.j. KRPH-14629-11/PŘ-2009-050212, tvrdil, že jeho „oznámení o přestupku . . . bylo specifikováno jako pokus o napadení Ing. J. V.“ narozeným v roce 1951 a předáno k projednání žalované. Ta však případ rozdělila a začala řešit jen část přestupku týkající se pokusu o napadení ze strany J. V. ml., který měl na něho

napřáhnout ruku. Záležitost Ing. J. V. st. žalovaná neřešila, a proto se žalobce domáhal ochrany u Krajského úřadu Královéhradeckého kraje. Ten se však k žádosti o ochraně před nečinností žalované nevyjádřil. V uvedeném žalobce spatřuje nečinnost žalovaného orgánu veřejné správy, proti níž se žalobou bránil.

V další části žaloby žalobce popisoval údajně nesprávné postupy žalované a tajemníka Města Chlumec nad Cidlinou, jež podle něho měly ve své podstatě zastříti skutečný stav věci. Oprávněnost žaloby odůvodňoval dále odkazy na principy vedení přestupkových řízení z pohledu Ústavy České republiky, Listiny základních práv a svobod, Úmluvy o lidských právech, judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, jakož i odkazy na příslušnou literaturu a právní zásady římského práva. Jednalo se však v zásadě o obecné proklamace právních principů, s nimiž lze jistě souhlasit a které je třeba respektovat v postupech orgánů státní moci a správy, avšak pro svoji povšechnost byly bez vlivu na rozhodnutí v této konkrétní věci. V uvedeném duchu žalobce pokračoval i v dalších podáních žalobu doplňujících (doplněk žaloby + replika k vyjádření žalované) a nakonec i při jednání krajského soudu, kdy svůj přednes doplnil písemným vyjádřením na šesti stránkách. Poukazoval přitom na to, že ke kvalifikaci přestupku mělo dojít při správním řízení, to ale neproběhlo, a tak se nemohl k věci vyjádřit ani podávat návrhy. Krom toho nebylo žalobci umožněno nahlédnout do spisu věci se týkající.

Žalovaná se vyjádřila k žalobě podáním ze dne 9. února 2011. Konstatovala v něm, že její postupy v dané věci přezkoumal Krajský úřad Královéhradeckého kraje a neshledal žádných závad. Svůj postup proto měla za zákonný. Při nařízeném jednání krajského soudu dodala, že ohledně osoby J. V. st. nebylo učiněno na Městském úřadu Chlumec nad Cidlinou žádné oznámení a že vůči jeho osobě proto ani nebylo a není vedeno žádné přestupkové řízení. Vzhledem k tomu navrhovala žalobu zamítnout.

Krajský soud přezkoumal žalované rozhodnutí podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního s.ř.s., přičemž dospěl k následujícím zjištěním a právním závěrům.

Z úředního záznamu o podaném vysvětlení, sepsaného na Policii České republiky, obvodním oddělení v Chlumu nad Cidlinou dne 18. dubna 2009 pod č.j. KRPH-14629-2/PŘ-2009-050212, krajský soud zjistil, že žalobce v postavení oznamovatele přestupku popsal uvedenému orgánu veřejné správy průběh jednání, které toho dne měl okolo 15,45 hodin s J. V. ml., a to ohledně průběhu pozemkové hranice mezi jejich nemovitostmi. Tomuto jednání byl podle něho přítomen rovněž J. V. st. V uvedeném záznamu však není jediná zmínka o tom, že by měl J. V. st. kohokoliv fyzicky napadat nebo se o to snažit. Měl to být naopak J. V. ml., s nímž měl žalobce v dané věci jednat a který taky měl na něho napřáhnout ruku. K fyzickému napadení přitom nedošlo. Takové údaje (o hrozbě či napadení žalobce J. V. st.) nejsou obsaženy ani v doplnění vysvětlení, které žalobce provedl dne 20. 4. 2009.

Skutečnosti neodpovídá ani tvrzení žalobce v žalobě, že jeho oznámení o přestupku č.j. KRPB-14629-11/PŘ-2009-050212 (což je sdělení Policie České republiky, obvodního oddělení v Chlumci nad Cidlinou žalobci o tom, že jeho oznámení o přestupku č.j. KRPB-14629-11/PŘ-2009-050212, bylo dne 15. 5. 2009 předáno k projednání žalované) bylo specifikováno jako pokus o napadení J. V. st. V tomto sdělení se totiž žádné jméno možného přestupce nevyskytuje. Právě s ohledem na výše uvedené je zcela logické, že se orgány veřejné správy zabývaly chováním J. V. ml. Pokud pak jde o něho, nezjistil k tomu příslušný správní orgán – žalovaná, že by došlé oznámení odůvodňovalo zahájení přestupkového řízení, a proto věc podle § 66 odst. 3 písm. a) přestupkového zákona odložila. O tom byl žalobce vyrozuměn jejím dopisem ze dne 9. prosince 2009, zn. SPR 4807/09 355/2009-Pan. Na jednotlivá žalobcova podání vždy reagoval i Krajský úřad Královéhradeckého kraje (viz jejich dopisy ze dne 16. 12. 2009, zn. 22284/VZ/2009 a ze dne 8. 3. 2010, zn. 4280/VZ/2010). Do jaké míry adekvátním způsobem, to již nebylo předmětem tohoto přezkumného řízení, dlužno však poznamenat, že i tento orgán vycházel z toho, že u žalované nebylo podáno žádné oznámení o podezření ze spáchání přestupku též J. V. st.

Za tohoto stavu ale obecně vzato nepřicházela žalobcem tvrzená nečinnost vůbec v úvahu, když žalovaná neměla k projednání žalobcem tvrzeného přestupku žádný relevantní podnět. Ostatně pokud byla věc odložena v případě J. V. ml., u něhož žalobce popsal určité chování porušující zájem společnosti, přičemž v případě J. V. st. nic takového neučinil, těžko si lze za takového přispění žalobce představit, za co by měl být J. V. st. vůbec přestupkově řešen.

Potud skutkový stav věci ve směru k nedůvodnosti žaloby, zmíněný jaksi nad její rámec, neboť pro rozhodnutí o ní byla zásadní zcela jiná otázka, a to legitimace k podání žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu. K tomu uvádí krajský soud následující.

Přestupky se projednávají z důvodů veřejného zájmu zásadně z úřední povinnosti, pouze přestupky vymezené v § 68 odst. 1 přestupkového zákona se projednávají na návrh. Ty se označují za přestupky návrhové a jsou to přestupky týkající se urážky na cti [§ 49 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona], přestupky, při nichž dojde k nedbalostnímu ublížení na zdraví nebo úmyslnému narušení občanského soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním [§ 49 odst. 1 písm. b) a c) přestupkového zákona] a přestupky proti majetku, [§ 50 přestupkového zákona], jsou-li spáchány mezi osobami blízkými.

Žalobcem tvrzený přestupek, spadající zřejmě do ustanovení § 49 odst. 1 písm. c) přestupkového zákona, pod tento výčet vzhledem k jeho osobním poměrům k údajnému přestupci nespadá, a to znamená, že pokud by byl projednáván, bylo by tomu tak z úřední povinnosti. Pro zahájení přestupkového řízení v těchto případech však nestačí pouhé oznámení o přestupku, neboť to musí správní orgán nejdříve zkoumat z toho pohledu, zda je k tomu vůbec skutečně důvod. Oznámení o

spáchání přestupku je tak pouhým podkladem pro zahájení řízení o přestupku z úřední povinnosti (§ 67 odst. 2 téhož zákona). Právě proto osoba, která podává podnět či oznámení ve smyslu § 67 odst. 2 přestupkového zákona, nemá v tom okamžiku postavení účastníka přestupkového řízení, když se jím takové řízení nezahajuje. Podání podnětu k projednání přestupku (oznámení o přestupku) proto takové osobě ani nezakládá žádná subjektivní práva v řízení, tedy nemá na průběh řízení žádný vliv (není-li účastníkem řízení z jiného titulu, nežli podání podnětu či oznámení, což žalobce nebyl). Neměl je proto ani žalobce, a nemohl a nemůže tak ani disponovat takovým řízením. Neměl a nemá tudíž ani možnost nechat prověřovat úkony žalované, které po jeho oznámení přestupků učinila, respektive úspěšně brojit proti její údajné nečinnosti.

Krajský soud proto uzavřel, že žalobce nebyl aktivně legitimován k podání dané žaloby na ochranu proti nečinnosti žalované. K tomu bylo ostatně např. již v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2007, čj. 4 Ans 10/2006 – 59, vysloveno:

„Ve správním soudnictví se lze domáhat ochrany proti nečinnosti správního orgánu a to žalobou podle dílu druhého hlavy druhé části třetí soudního řádu správního. Ochrany ve správním soudnictví se však nelze dovolávat proti jakékoliv absenci činnosti správního orgánu. Podle § 79 odst. 1 s. ř. s. se ten, kdo bezvýsledně vyčerpал prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení (s výjimkou případů, kdy zákon s nečinností správního orgánu spojuje právní fikci vydání rozhodnutí o určitém obsahu, popřípadě jiný právní důsledek). Dovolání se ochrany u soudu je tak omezeno na případy, kdy ve správním řízení správní orgán má povinnost vydat rozhodnutí nebo má povinnost vydat osvědčení, má tak učinit v určité zákonem stanovené lhůtě a žalobce vyčerpал, pokud mu je ovšem zákon o správním řízení zakládá, zákonné prostředky správního řízení k ochraně před nečinností správního orgánu.

Žaloba na ochranu proti nečinnosti správního orgánu nemá místo v jakémkoli případě pasivity správního orgánu, ale pouze tehdy, pokud hmotné právo zakládá subjektivní nárok žalobce na vydání rozhodnutí ve věci samé či osvědčení. Nelze s úspěchem podat žalobu proti nečinnosti v případech, kdy právní předpisy nezakládají povinnost správního orgánu vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení, tak je tomu zejména v případech, kdy je podání toliko podnětem – sdělením rozhodných skutečností, a nikoli návrhem, kterým je správní řízení zahájeno. Žalobou na ochranu proti nečinnosti se nelze domáhat toho, aby bylo správnímu orgánu uloženo zahájit řízení, ale jen toho, aby vydal – v řízení již zahájeném – rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení.“

V přezkoumávané věci však žádné přestupkové řízení neprobíhalo, přičemž žalobce je sám svým návrhem (ani oznámením) zahájit nemohl (viz výše). Již jen vzhledem k této skutečnosti ale nemohl být žalobce se žalobou na ochranu proti nečinnosti úspěšný. Danou problematiku řešil Nejvyšší správní soud též v rozsudku

ze dne 8. 7. 2009, č.j. 3 Ans 1/2009-58 (dostupný na www.nssoud.cz). Uvedl v něm mimo jiné následující:

„ . . . že podatelé podnětu k zahájení řízení z moci úřední se nemohou domoci zahájení řízení a následného vydání rozhodnutí ani pomocí jiných zákonných institutů než je opatření proti nečinnosti, a to z toho důvodu, že jim na základě ustanovení § 42 správního řádu ani jiného ustanovení tohoto zákona

Pokračování

51A 8/2010

-5-

žádné takové právo nevzniká. Toto ustanovení totiž ukládá správnímu orgánu pouze povinnost podnět v zákonné lhůtě vyřídit a podatele o tom informovat, nelze z něj však dovodit právo na vyhovění podnětu a tomu odpovídající vynutitelnou povinnost správního orgánu řízení zahájit. Je tomu tak především proto, že možnost zahájit správní řízení z moci úřední slouží prvořadě k tomu, aby ve veřejném zájmu byla určitá věc správním orgánem autoritativně vyřešena, resp. rozhodnuta a nikoliv k realizaci individuálních veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob. Dalším důvodem nepochybně je i skutečnost, že podnět k zahájení řízení z moci úřední může podat kdokoli, tedy i ten, o jehož právech či povinnostech by nebylo v řízení jednáno a jehož práv či povinností by se výsledné rozhodnutí správního orgánu nijak nedotklo. Takový podatel by tedy nebyl účastníkem tohoto řízení a nebylo by tudíž ani účelné mu právě jen pro tuto fázi řízení přiznávat nějaká procesní práva. V souhrnu zde tedy není dán legitimní zájem na tom, aby zahájení správního řízení z moci úřední bylo vynutitelné na základě pouhého podnětu a není zde proto ani důvodu podatelům podnětu poskytovat soudní ochranu.“

Dlužno též poznamenat, že i Ústavní soud v usnesení ze dne 7. 4. 2010, sp. zn. IV. ÚS 400/10, vyslovil, že Listina základních práv a svobod ani Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod nepřiznávají komukoli, a tudíž ani poškozenému, základní právo na trestní stíhání a odsouzení třetí osoby a že stíhání pachatele a jeho potrestání je věcí vztahu mezi státem a pachatelem trestného činu. Dodal, že ústavně zaručené subjektivní právo fyzické osoby nebo právnické osoby na to, aby jiná osoba byla trestně stíhána, respektive, aby určité jednání bylo kvalifikováno jako konkrétní trestný čin, neexistuje. Tyto obecně platné zásady trestního práva jsou aplikovatelné vzhledem k povaze přestupků jako trestnost správních deliktů i na danou věc.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji ve výroku I. tohoto rozsudku podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Žalobcem tvrzená nečinnost totiž byla uplatňována mimo rámec probíhajícího, respektive ani nezahájeného přestupkového řízení, takže nemohla v přezkoumávané věci vůbec nastat. Na tom nelze nic změnit, neboť žalobce vzhledem k výše uvedeným principům nedisponuje řízením, tedy nerozhoduje o zahájení přestupkového řízení, o jeho průběhu, hodnocení skutkové podstaty přestupku, provedených důkazech atd. Pro rozhodnutí ve věci samé proto byla bez významu i skutečnost, že žalobci nebylo umožněno nahlédnout do správního spisu

věci se týkající, neboť poznatky takto získané by stejně nemohly na věci nic změnit. Ostatně ve skutkově stejné věci (nahlížení do spisu u žalované dcerou žalobce) Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 2. 2011, č.j. 8 As 80/2010 - 68, konstatoval, že jí bylo odepřeno nahlédnout do spisu po právu. A jelikož ustanovení § 79 a násl. s.ř.s. spojuje úspěšnost žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu s již probíhajícím správním řízením, nezbylo, než žalobu zamítnout.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci žalobce úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovaná se práva na náhradu nákladů řízení vzdala. Těmto skutečnostem odpovídá výrok II. tohoto rozsudku

Pokračování

51A 8/2010

-6-

P o u č e n í :

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s.ř.s.).

Proti pravomocnému rozhodnutí je přípustná kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu, kterou lze podat z důvodů a za podmínek uvedených v § 102 a násl. s.ř.s. ve lhůtě dvou týdnů po doručení rozhodnutí prostřednictvím Krajského soudu v Hradci Králové. Pro tento případ by musel být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s.ř.s.).

V Hradci Králové dne 29. dubna 2011

JUDr. Pavel Kumprecht, v. r.
samosoudce